СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го КВІТНЯ 1949. | No. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 20, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном | Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 | THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЛЯНУВАЛИ НІГЕРСЬКУ ДЕРЖАВУ

Ню Йорк, 18. квітня. — Комуністи плянували оснувати окрему нігерську державу в південних стейтах, щоб приспішити революцію в Злучених Державах — таке виявив нігер Вилієм Одел Новел, свідок уряду проти одинадцяти комуністичних провідників, обвинувачених в навчанні, як насильно скинути федеральний уряд і встановити большевицький режім. Крім нього ще пять інших свідків зізнали, що комуністи справді мали в своїх плянах відірвання територій від стейту Вирджінія до устя ріки Мосисипі для створення окремої нігерської держави. Новел був свідком дискусії над такими плянами на комуністичній конвенції в Ню Йорку в 1930 р. Тому, що він не вірив в можливість такого пляну і вважав його тільки за засіб для приєднання нігрів до підривної роботи, Комуністична партія вислала Новела до школи вивчення способів, як переводити громадянську війну. Таку школу втримували большевики при Інтернаціональним Інституті Леніна в Москві, де вчителями були офіцири Червоної Армії. Разом з іншими американськими комуністами Новел відбув курс громадянської війни в рр. 1931-1932. Між учасниками курсу були теж Поташ, Голл, які засіли перед на лаві обвинувачених. В Росії зустрінувся Новел ще з такими американськими комуністами, як Стечел, Бравдер, Гатавей, і Гергард Айслер. Тому, що Новел був противником думки відділення південних нігрів від північних для використання їх як комуністичних попихахів, Новела усунули з партії. Він тепер є службовиком в Бюрі Імігрції в Балтиморі.

ЗА СПЕЦІЯЛЬНУ КОМІСІЮ ДЛЯ ВИРІШУВАННЯ РОБІТНИЧИХ СПОРІВ В АТОМОВИХ ЗАВОДАХ.

Вашингтон. — Вилієм Г. Дейвис, голова спеціяльної президентської комісії для просліджування поведінки працівників в атомових заводах, покінчив свою піврічну студію й предявив плян для наладнання непорозумінь між управами заводів і працівниками. Ця справа відноситься до оборони країни і до дуже тайних діянь, тому звітник не хоче вмішуватися в самі домагання для полекш умовин праці, а радить вмішуватися тільки тоді, коли спору не вдасться полагодити на підставі добровільного порозуміння. Для такої цілі має бути покликана до життя комісія з відповідною юрисдикцією, одначе докищо, без потреби окремого законодавства.

ЛІТНІЙ ЧАС ПОЧНУТЬ НА УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

У найближчу неділю, 24 квітня, прийде зміна звичайного часу на так званий „літній" час (Daylight saving time). З огляду на богослуження в українських церквах з нагоди Великодня старого стилю, священики заповіли заздалегідь своїм парафіянам, щоб приноровилися до нового часу і завернули вказівки на годинниках одну годину взад. На залізничій станції Гренд Сентрал у Ню Йорку введено з цієї нагоди новість: попри правильні вказівки додані ще окремі вказівки червоної краски, які будуть вказувати літній час для подорожних, які щодня їздять до праці з передмість.

ВСТАНОВЛЯЮТЬ КВОТУ ПРОДУКЦІЇ ВУГІЛЛЯ.

Скрентон, Па. — На зібранні контрольної комісії продукції вугілля встановлено „квоту" на біжучий тиждень у висоті 724,575 тон твердого вугілля в цім дистрикті. Тому, що тут є більше копалень, кожна копальня дістає відсоткову кількість продукції. У такий спосіб члени майнерської юнії дістануть працю на три дні в біжучім тижні. — Комісія котролі продукції вугілля існує в стейті Пенсилвенія вже девять років. Вона складена з представників юнії, власників копалень та стейту. Вона сходиться на наради в Гарисбургу кожного понеділка, одначе ніколи ще не мала такого важкого завдання, як біжучого року. Це тому, що зима була лагідна, а продукція вугілля мусіла внаслідок того зменшитися. Предсідник майнерської юнії, Джан Л. Луіс, хоче тепер наладнати продукцію для копальників мякого вугілля, отже матиме готовий вщірець, як це зробити.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ДВІСТІРІЧЧЯ ГЕТЕ.

Шікаго. — Двістірічча народин німецького поета Вільгельма Вольфганга Гете будуть святкувати в Шікаго в днях від 26 червня до 16 липня різними музичними фестівалями й іншими імпрезами. Головою комітету є д-р Роберт М. Гучинс, з університету Шікаго.

ПОМЕР ПОСЛАНЕЦЬ ЛИНКОЛНА В ВІЦІ 101 ЛІТ.

Ню Йорк. — Генрі М. Ро, 101-річний дідуган, який був посланцем президента Авраама Линколна, помер від удару серця в кімнатах радієвої висильні Колумбія Бродкистинг. Він мав виступити в програмі "We the people", яку надається з згаданої висильні. Відбув уже пробу, поводився як 60-річний чоловік, одначе несподівано дістав атаки серця. Він мав переповісти історію, як президент Линколн за часів Громадянської Війни післав його на переговори до армії конфедератів. Небіжчик мав пять жінок, остання померла в 1937 р. Останній його син помер негайно після смерти жінки, а тепер остались по нім тільки пасерби.

ПРОДАЮТЬ НА ЛІЦИТАЦІЇ РУКОПИС ПРОМОВИ ЛИНКОЛНА.

Ню Йорк. — Один з найславніших американських документів виставлено в Парке Бернет Галерії при 57 вулиці. Є ним рукопис промови президента Линколна, виголошеної на побоєвищі в Гетисбургу. Він має бути проданий на прилюдній ліцитації після 27 квітня. Рукопис представляє останню редакцію промови перед виголошенням.

ЗА „МАЛІ ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ" З ЧЛЕНІВ АТЛАНТІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон, 18 квітня. — Сенатор Ралф Е. Фландерс виявив плян створення „Малої Організації Обєднаних Держав" унутрі теперішньої організації. Мала Організація мала б бути складена з держав вільного світу. Фландерс носиться з думкою предявити свій плян в комісії закордонних відносин підчас дискусії над ратифікацією Північно - Атлантійського Оборонного Договору. При помочі такої Малої Організації Фландерс надіється зреформувати теперішню Організацію Обєднаних Держав і скасувати або хоч обмежити право вета проти агресії.

„Приватні організації" для засипування Росії листівками

Сен. Фландерс обговорив точніше свої недавні думки в справі висилання літаків до Росії для розкидання агітаційних друків. Він каже, що це можуть зробити „приватні організації", складені з патріотично настроених втікачів з-під советського режіму в Европі. Такі листівки називає Фландерс „бомбами думок". Він теж обстоює негайне поширення діяльности „Голосу Америки" для такої цілі.

НАМІЧЕНА „МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ" В ПАРИЖІ ЯК МАНЕВРИ КОМУНІСТІВ

У комісії неамериканських діянь палати репрезентантів обговорено звіт з „конференції миру" яка відбулася з кінцем минулого місяця в Валдорф Асторія готелі в Ню Йорку. На основі достовірних інформацій, виданих окремою брошурою, стверджено, що там ведено агітацію між атомовими науковцями за „громадянський непослух" на випадок війни проти Совєтів. Реферат в цій справі виголосив Ричард Бойер, член Комуністичної партії. Серед прихильних на конференції науковців находилися такі звісні люди: Гарло Шарплі з Гарвардського університету; Вилієм А. Гігінботам з лябораторії Брукгейвен на Лонг Айленд; Вилієм Орр Робертс з Колорадо; Филип Морисон з Корнел університету в Ітака; Віктор Вайскопф з Масачусетс Інституту Технології; Освалд Вебелін і Алберт Айнштайн з Принстон. Тому, що подібне зібрання плянується тепер у Парижі, то конференцію в Ню Йорку треба вважати як підготову до паризької. Це ніщо інше, як чергові большевицькі маневри, сказано в комісії.

РОЯЛ ЗА ПЕРЕВІРКУ ПРИСУДУ СМЕРТИ НА НІМЕЦЬКИХ ПІДСУДНИХ

Вашингтон. — Секретар армії, Кенет К. Роял склав звіт перед сенатською комісією збройної служби з присуду американського суду в Німеччині над нацистівськими воєнними злочинцями, які допустилися кривавої масакри в Малмеді, в Бельгії в 1944 р. Роял твердить, що шість засуджених на кару смерти справді допустилися нелюдських вчинків не тільки на американських вояках, але й на цивільному населенні. Він домагається точного просліджування цієї справи в сенатській комісії, щоб мати підставу до остаточного вирішення в цій справі.

КУБА ДОМАГАЄТЬСЯ „АКЦІЇ А НЕ СЛІВ" ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ В СОВЄТАХ.

Лейк Соксес, Н. И., 19. квітня. — Представник Куби в Генеральній Асамблеї ОН вніс вчора нову резолюцію, домагаючись „акції а не слів" в справі просліджування переслідування Церкви та засудів священиків за совєтською залізною завісою. Резолюція пропонує створення окремої 15-особової комісії, яка на підставі наявних фактів і даних ствердила б чи і наскільки совєтські переслідування церкви і духовенства порушують основні людські права, означені та забезпечені чартером Об'єднаних Націй. Теж в кубанській резолюції згадується про засуди кардинала Міндсенті в Мадярщині, протестантських духовників в Болгарії і єпископа Степінача в Югославії, натомість немає згадки про безприкладне в історії большевицьке переслідування української Церкви та Українських священиків обох обрядів. Політичний Комітет Генеральної Асамблеї рішив більшістю 43 голосів створити пропоновану 15-членну комісію, яка простудіювала б цілу справу. Совєтський бльок здержався від голосування. Членами цеї комісії, крім п'ятьох великодержав, іменовано представників Бельгії, Бразилії, Канади, Чехословаччини, Єгипту, Індії, Ірану, Мехіко, Швеції і Уругваю. Треба сподіватися, що відповідні українські представництва подбають про те, щоби ця Комісія була належно поінформована теж про совєтське переслідування Української Церкви.

АРХИЄП. МСТИСЛАВ ПРИГАДУЄ О. Н. СПРАВУ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

З нагоди прийняття на порядок нарад Генеральної Асамблеї резолюції в справі засуду кардинала Міндсенті та взагалі переслідування Церкви за совєтською залізною завісою, архиєпископ Української Православної Церкви в Канаді, преосв. Мстислав, звернувся окремою телеграмою до предсідника Асамблеї, д-ра Герберта Евата, пригадуючи йому большевицьке переслідування Української Церкви обох обрядів. В цій телеграмі, висланій 13-го квітня, архиєп. Мстислав заявляє: „Я з вдовіллям довідався, що теперішня Асамблея Об'єднаних Націй, завдяки репрезентації вільних християнських народів, рішила розглянути справу засуду кардинала Міндсенті та 15 протестантських духовників, що є мучениками нашого часу за Христову правду на землі. У зв'язку з цим я вважаю своїм обов'язком пригадати вам, що український нарід в минулих 30-ти роках пожертвував мільйонами своїх синів і дочок в обороні Христової правди. Тільки в роках від 1920 до 1940 тридцятьдвох єпископів і понад три тисячі священиків Української Православної Церкви або загинули в концентраційних таборах на Сибірі, або були розстріляні. В роках від 1945 до 1947 зліквідовано Українську Католицьку Церкву, а її єпископів і священиків вивезено на Сибір до таборів смерти. Вістки потверджують, що великої кількости цих єпископів і священиків вже немає в живих. Тому справу кардинала Міндсенті і 15 протестантських духовників належить розглянути не як відірваний факт, але як систематичну акцію, наявну вже від більше ніж 30 минулих років..."

70-ТИСЯЧНА АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ В НІМЕЧЧИНІ ВПРАВЛЯЄТЬСЯ У ВІЙНІ ПРОТИ „ВОРОГА ЗІ СХОДУ"

Франкфурт, Німеччина, 19 квітня. Сімдесять-тисячна американська армія в Німеччині, отже практично ввесь американський гарнізон в тій країні, вийшла вчора на воєнні вправи проти мітичного „ворога зі сходу". У вправах, що відбуваються здовж кордону між американською зоною та Чехословаччиною, беруть участь теж з'єднання авіяції і моряків, а сама армія відбуває вправи всіми родами зброї, включно з танками та важкою артилерією. Цим найбільшим від часу закінчення війни військовим вправам приглядається багато військових представників зі західних країн, але між ними не має нікого зі совєтських країн, „спеціяльно не запрошених". Деякі політичні спекуляції викликав прихід на ці вправи трьох високих офіцерів шведської армії. Самі воєнні вправи мають дуже реальний характер. Головне командування кожного дня видає „воєнні комунікати". У вчорашньому комунікаті заступник головнокомандуючого американськими збройними силами на европейському континенті, ген. Гюбнер, повідомив, що „рухи наших військ в першому дні акції були задовольняючі". Сьогодні „ворожі" війська мають „перейти кордон", та будуть посуватися на захід, але на закінчення вправ вони будуть „відбиті, з великими для них втратами". Ціллю цих військових вправ є випробувати справність американського вояка, познайомити його з тереном та головно провірити справність і спроможність комунікації і постачання.

АКЦІЯ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ АРАБІВ.

Бейрут, 19 квітня. — В останньому часі між поодинокими арабськими країнами знову помітний сильний рух за об'єднанням та за спільною акцією в поодиноких справах, як власних так і міжнародних. Це зв'язується головно з виразними познаками совєтської загрози.

ТРІЮМФ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В ІРЛЯНДІЇ

ПРЕМІЄР ПРОПОНУЄ РОЗВ'ЯЗКУ ДЛЯ ПІВНІЧНИХ ПОВІТІВ.

Деблін, 19. квітня. — Ціла Ірляндія, а з нею ірляндці по цілому світі з найбільшими врочистостями обходили проголошення повної державної незалежности Ірляндської Республіки, за яку вони так довго, так жертвенно і так героїчно боролися. В столиці Ірляндії, в Дебліні, та по інших містах відбулися по вулицях військові паради і тріюмфальні походи населення. Інтересно, що при цьому не тільки не дійшло до будь-яких виступів проти Британії, але навпаки, ірляндські державні мужі з премієром на чолі підносили та признавали заслуги британського комонвелту в допомозі для досягнення теперішньої повної незалежности. Премієр Джон Кастельо, виступаючи на пресовій конференції, висловив надію, що „це, що тут зроблено сьогодні, запевнить більшу і сердечнішу співпрацю та справжню приязнь між Ірляндією і Великою Британією". Премієр зокрема висловив вдячність країни ірляндцям в Злучених Державах, що „стояли при і за свою країну в найтяжчих для неї часах та які стоять при Ірляндії й сьогодні, як вона переживає свою найкращу хвилину". Заторкуючи нерозв'язану ще проблему поділу Ірляндії і задержання шістьох північних повітів під суверенністю Британії, премієр заявив, що розв'язка для цеї справи була б проста, „якщоб ми могли зійтися при круглому столі та виявити відповідну добру волю". Говорячи конкретно про можливість такої розв'язки, премієр заявив, що ідеалом було б об'єднання всіх ірляндських областей під одним урядом в Дебліні, але якщо це конечно, то він теж погодився б на задержання існуючого парляменту Північної Ірляндії з його теперішньою владою, але тільки зв'язаного з урядом в Дебліні, відповідальним за оборону та закордонні справи.

ЗАПОВІДАЮТЬ „МЕРТВУ ТОЧКУ" В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Лейк Соксес, Н. И., 19 квітня. — Індія і Пакистан вчора несподівано піддержали Совєтський Союз в пропозиції, щоби бувші італійські колонії залишити під протекторатом і збірною адміністрацією Об'єднаних Націй, а не передавати їх під адміністрацію частинно Італії, а частинно Британії і Франції, до чого схилялися західні союзники та на що готова була погодитися сама Італія. Становище азійських країн готово загнати цю справу в нову „мертву точку" і не бачиться можливостей, щоб вона могла бути полагоджена ще на теперішній сесії.

НАГАЛЬНА ЛІКВІДАЦІЯ „КУРКУЛІВ" В МАДЯРЩИНІ.

Будапешт, 19 квітня. — Мадярські большевики почали безпощадну ліквідацію „куркулів" — дрібних землевласників, нагальність в цій справі перевищуючи по деяким оглядом навіть колишню криваву розправу з „куркулями, як клясою" в Совєтському Союзі. Ліквідація „куркулів" в Мадярщині ведеться під старим совєтським гаслом, що „кожний куркуль в чім-небудь провинився".

СОВЄТИ ПРОБУЮТЬ „ВИГРАВАТИ НА ЧАСІ" В НІМЕЧЧИНІ.

Париж, 19 квітня. — В поінформованих французьких урядових колах стверджують, що Совєтський Союз почав тепер нові заходи, з метою „виграти на часі" в Німеччині. На це вказували б насамперед намагання „нав'язати контакт" зі західними зонами в торговельних справах. В дальшому, Совєти мали б плянувати пропозицію, щоби західні союзники припинили свої заходи щодо творення західно-німецької держави та погодилися на нові переговори в цій справі на чотиро-державній базі. Передбачується теж можливість, що Совєти перервуть бльокаду Берліна, як один з дальших аргументів в свому „мировому наступі" проти Атлантійського пакту. В деяких газетах вже навіть появилися конкретні вістки, правдоподібно інспіровані Совєтами, мовляв, совєтський [illegible] є вже в дорозі до Вашингтону з конкретними пропозиціями в цій справі. Американці й британці називають це повідомлення „спекулятивним безглуздям" та заявляють відверто, що вони не мають вже чим іти на компроміси зі Совєтами, натомість Совєти мають багато можливостей відступу для нормалізації стосунків.

МОСКВА ВИДАЄ ВИРОКИ СМЕРТИ НА АМЕРИКАНЦІВ В ГРЕЦІЇ.

Салоніка, 19 квітня. — В цьому грецькому місті продовжується судова розправа проти грецького журналіста Стахтопульоса та його матері, обвинувачених за співучасть у вбивстві американського кореспондента Полка минулого року. На вчорашній розправі Стахтопульос оповів трагедію свого життя, як то він з ідеалізму дав затягнути себе в банду комуністичних злочинців. Він заявив, що всі вироки смерти на греків можуть видавати і виконувати самі грецькі комуністи, натомість „ліквідацію" чужинців наказує Москва за посередництвом Комінформу. Тим самим теж Полк був вбитий на приказ з Москви.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ГОТОВ ВІДКИНУТИ КОМУНІСТИЧНІ ДОМАГАННЯ.

Нанкінг, 19 квітня. — З поінформованих джерел заявляють, що китайський уряд відкине комуністичне домагання свобідної переправи комуністичних військ через ріку Янгце на її південний беріг, як одну з 21 передумов „замирення", що їх комуністи видвигнули та які оцінюються як виразне домагання безумовної капітуляції. Вміжчасі, комуністичні війська ведуть інтензивну підготовку для дальшого походу на південний Китай.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ДОБРА ПРИСЛУГА УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Українські писанки! Для нас вони чудові; всі ми ними любуємось — діти, молоді й старі. Без них нема в нас Великодня.

Так було в старому краю, так є і тут. А коли йдеться про американську землю, то можна сказати, що з кожним роком писанка зроджує серед нас навіть щораз більший сентимент; з кожним роком стає вона теж щораз краща, різнородніша й більш мистецька. Що більше, вона теж зацікавлює наше молоде тут роджене покоління. Наші дівчата — йдучи слідом за своїми мамами — зачинають випробовувати теж і свої таланти на цьому полі українського народного мистецтва. А це знов заповідь, що традиційна великодна писанка має запевнене ще довге існування серед американських українців.

Та не тільки це. Виявляється, що ця наша писанка є знаменитим засобом до популяризації українського імені серед широких мас американського громадянства. Українське народне мистецтво, що відбивається теж і в українській писанці, хапає за око не тільки нас, але теж і американців. Доказів на те чимало в недавному минулому, не бракує їх і тепер.

Ось перед нами нюйорська газета „Дейлі Нюз" з минулої неділі. Це є „великодне" число, в якому на першій стороні є українські писанки і стаття про наш Великдень, що прийде та окрема чудова картина з писанок в кольорах, з хрестом, уложеним з українських писанок, з дівчатами, як пишуть писанки, та з малим дівчатем, що приглядається, як це робиться і з хлопцем, що вже має повний кошик писанок. Усе природне: усі особи як живі, в прекрасних українських народніх строях, з усміхом, чи повагою, як кому випало. Прямо мило глянути на картину не тому, що вона українська, але тому, що гарна, естетична, оригінальна. Але для нас вона ще особливо дорога, бо українська...

Згаданого часопису друкують у неділю яких пять мільйонів примірників. Бодай 10 мільйонів американців мали це число в руках і приглядались цій кольороній картині, зладженій — з огляду на Великдень (латинський) — з особливою мистецькою дбайливістю. З пояснень кожний дізнається, що це українські писанки й українські народні строї, та що це американці українського роду дбають про це українське мистецтво й його поширюють. Часопис, як виходило б, є теж цього переконання, що варт таке мистецтво заховати і на американській землі, бо інакше так його не розреклямовував би.

До того хочемо ще додати, що минулими роками були подібні кольорові картини з писанками у великих американських газетах, видаваних у Міннеаполис чи Бофало, були і в журналах. Теж і цього року вже надіслали нам з різних сторін різні американські газети зо статтями про українські писанки та з писанками (як от з Лос Анджелес Таймс, Елизабет Дейлі Джорнел і т. д.), що вказує, що вже є по багатьох місцях такі наші люди, що вміють використовувати різні нагоди для поширювання знання про український нарід та його культуру. Ця інформативна справа була у нас завжди пекуча, а сьогодні є вона ще більш необхідна. Треба усіми засобами поширювати правду про українське минуле, українську культуру та змагання українського народу до державної самостійности. Навіть українська писанка говорить добре про український нарід та його культуру й поширює добру славу українського імени, яку вороги України теж і тут намагаються притьмити, або представити в неправдивім світлі.

Незалежність Ірляндії

У Великодній Понеділок цього року, дня 18-го квітня в год. 12-ій вночі, 21 гарматних сальв у Деблині та інших містах Ірляндії проголосили ірляндському народові та всьому світові державну незалежність цього „Зеленого Острова". Здійснилися віковічні мрії цього героїчного, волелюбного народу, мучеництво і смерть багатьох тисячів його найкращих синів і дочок дали свій благословенний плід і Ірляндія стала вільною, від нікого незалежною Ірляндською Республикою ірляндського народу. Історичній справедливости сталося досить.

Ірляндія, Ерін по-ірляндському та Айре по-англійськи, — це західний острів Британського архіпелягу, відділений від Великої Британії Ірляндським морем та облитий з усіх боків Атлантійським океаном. Країна майже в цілости низина і лише на окраїнах гориста. Має багато рік (найбільша ріка Шенен) та около одну восьму частину її поверхні займають болота і мокляки. Підсоння Ірляндії океанічне, лагідне і тому рістня там вічнозелена, від чого і пішла назва „Зеленого Острова". З огляду на багато дощів, велику частину поверхні Ірляндії займають пасовиска. В останньому в Ірляндії помітно починає розвиватися теж індустрія, головно зв'язана зі сільським господарством.

Ірляндія — це відносно мала країна, бо має тільки 68,870 квадратових кілометрів та около 3,000,000 мешканців. Проте, історія цеї країни і її народу занимають видне місце в історії світу та стали джерелом натхнення для багатьох співців і поетів в творенні героїчних епопей, та прикладом патріотизму, волелюбности і найвищого героїзму у вихованні цілих генерацій багатьох народів.

Давні мешканці Ірляндії, кельти, ділилися на племена під проводом дідичних князів. В першій половині 5-го сторіччя там поширилося Християнство, в чому головну ролю відіграв ірляндський святий, Патрик. Від тоді багато ірляндських християнських місій ішли теж до Европи та ширили там Христову правду. В 1171 році англійський король Генрих II. завоював Ірляндію та поділив її між своїх дружинників і з того часу датується ірляндська визвольна боротьба, у висліді якої тепер проголошено незалежність Ірляндської Республики.

В перших початках ця боротьба мала більше характер бунту ірляндських селян проти британських землевласників. Від половини 16-го сторіччя ця боротьба підсичується релігійними мотивами, як ірляндці залишилися вірні католицтву та не прийняли реформації. В половині 17-го сторіччя Ірляндія була завойована Кромвелем, а сорок років пізніше, в 1690, ірляндці виступили проти Вільгельма Оранського в обороні Якова II. В роках 1760-1763 визвольна боротьба ірляндців перемінюється в збройне повстання, що заливає цілу країну. В 1791 році повстає відомий Союз об'єднаних ірійців, а в 1798 році знову спалахує повстання. В 1800 році англійському пануванні в Ірляндії надано форму унії, а в 1829 році Англія була змушена признати рівноправність ірляндським католикам. В половині минулого сторіччя повстала самостійницька партія „Молода Ірляндія" і тайний союз феніїв, які проголосили безпощадну боротьбу Англії та поставили собі за ціль заснування ірляндської республики. В 1872 році повстала Ірійська Національна Партія, а в 1880 Красва Ліга. Непохитне становище та перманентна визвольна боротьба ірляндців заставили Англію від 1860 року перевести в Ірляндії цілий ряд національних та соціяльних реформ, а в 1892 році вже поставлено в англійському парляменті внесок про „говм рул" для Ірляндії, але він був відкинений палатою лордів. Визвольна боротьба ірляндців продовжується з неслабнучою силою та геройзмом. В 1903 році ухвалено закон про передачу землі ірляндцям, а в роках 1906-1911 переведено там аграрну реформу. В 1914 році Ірляндія вже мала одержати „говм рул" — самоуправу, але в цьому перешкодив вибух світової війни. Після війни, в роках 1919-21, в Ірляндії знову вибухло повстання і країна проголосила свою незалежність, але щойно в 1921-1922 році ухвалено для неї „говм рул" і тоді Ірляндія стала самоуправною одиницею британського комонвелту на правах домінії. Боротьба продовжувалася вже більше в парляментарно-урядовій площині і тепер вона закінчилася остаточним проголошенням незалежної Ірляндської Республики.

Але розрахунки Ірляндії з Англією ще не закінчені, бо під владою Британії ще залишається протестантська північна Ірляндія (Улстер із Белфестом, величини 13,179 квадратових кілометрів та з около 1,500,000 населення). Цей факт підкреслено теж з нагоди проголошення незалежности, як радіозаповідач рівночасно з гарматними сальвами взивав ірляндців до молитви, щоби „суверенність республики в короткому часі поширилася на всю ірляндську національну територію". Ірляндський міністер закордонних справ, Сін Мек-Брайд, що тепер якраз перебуває у Вашингтоні, заявив, що „наша радість з приводу проголошення незалежности є притемнена фактом, що шість наших північно-східних повітів є від нас відняті без нашої згоди".

(Докінчення на стор. 3-тій).

КОНКРЕТНА РОБОТА

(З приводу появи "Ukrainian Resistance").

Декілька місяців тому, коли автор цих рядків був ще в Австрії, в одному з тамошних таборів відбувся відчит на тему: „Сучасне положення українського народу". Логічно, тверезо, без зайвого прикрашування доповідач змалював наше положення у сучасному укладі міжнародних сил у світі й докладно зважив усі „за" і „проти" наших виглядів на перемогу. Отже виявилося, що наша справа стоїть далеко не добре, бо з одного боку західний світ ще дуже слабо зорієнтований щодо української справи, з другого, наші вороги мають більший доступ до рішальних місць (осіб) і паралізують наші починання.

Після відчиту відбулася дискусія: одна з тих монотонних — хоч як надто темпераментних — дискусій, які на еміграції дорівнюють відомим суперечкам: мисль — чи слово, курка — чи яйце? Почалося з того, що дискутант з суперницького середовища заатакував доповідача, а цей відгризався. Потім з обох сторін пішли підмоги в стилі чистокровного великоднього ливка під церквою — і... почалося... Аж просилося гукнути гарячоголовим дискутантам:

— Люди добрі! Ви говорите про те, що наші вороги паралізують наші починання... Чи не помічаєте часом, що вічними ліцитаціями над тим, чиє зверху, чий має бути шильд, хто більші жертви несе і т. п. — ми... самі паралізуємо свої починання?....

Коли прийшла черга на мене, я спитав доповідача, що наш політичний провід на еміграції **зробив**, щоб хто треба був **гаразд поінформований в українській справі.** Мені зокрема цікаво було почути, скільки книжок, поважних брошур і журналів у західних мовах появилося й появляється за заходами проводу.

Як і можна було ждати, доповідач опинився в сліпому куті. Яку іншу, як не кілометрово-виминаючу відповідь міг він дати, коли майже (можна й без „майже") вся наша преса — публіцистика на еміграції призначена для внутрішньо-українського, до того, в великій мірі, **партійного** вжитку?

Лишалося тільки ставити риторичні питання вопіючого в пустині. Чи з тим усім ми маємо право називатися **політичною еміграцією?** Чи для вжитку нашої громади не вистане двох-трьох солідних органів — чи не пора б звільнити більшу частину енергії, часу й фондів на видавання брошур і журналів в англійській, французькій, німецькій, чи еспанській мовах? Адже всі здаємо собі справу, що чужинецький сектор боротьби під цю пору найважніший: раз тому, що маємо чимало ворогів, а далі маємо проломлювати цілі гори людського невіжества. Що нам поможуть відсічі ворогам, чи відклики до сильних міра цього, друковані в українській пресі? На практиці, воно рівняється говоренню в рукав. Чужинець, до якого ми апелюємо, мусить дістати інформативний матеріял у своїй рідній мові і діставати його в такій кількості, щоб він **мусів ним зацікавитися.** Говорячи купецькою мовою, ми мусимо закинути чужинця своїм товаром і ним його **здобути.** В цьому заключається вся суть нашого побуту закордоном — коли йдеться про зовнішній фронт змагань.

З якою радістю людина вітає появу кожної книжки, брошури чи журналу в чужій, головно в англійській мові!? Адже, кожна така книжка, кожний „Український Квартальник" і інші — це ще одне вікно на захід, чи навпаки. Практична користь такої праці видна зараз таки за руками робітників.

На днях наша преса донесла про появу чергової книжки в англійській мові під наголовком: "Ukrainian Resistance". З наголовків і шкіцу думок книжки виходить, що мається справу з поважною працею. А коли так, тоді, направду, авторам і видавцям книжки належиться найвище признання. Тепер, у питанні визвольних змагань українського народу, його боротьби проти тоталітаризмів і ролі в загальносвітовому концерті, чужинець не буде плутатися в лябіринті газетних вістей, сензацій, чи тенденційних спекуляцій, книжка покаже йому чітко і зв'язко факти, предложить ясний рахунок і покаже ясні шляхи нашої боротьби в майбутньому.

Побажати б тільки, щоб ця праця підштовхнула усіх чільних наших вчених і публіцистів до подібної праці з різних ділянок нашого життя.

— — — — — — —

Перед нами, в тижневому виданні „Свободи", список українських книжок в англійській мові. Коротенький цей реєстр нараховує всього девять праць. Проте вже можна гордо сказати: **конкретна робота!** Коли вона піде тепер належним темпом далі, роля нашої еміграції — старої і нової буде сповнена. Західний світ нарешті пізнає нас як тих, ким ми хочемо бути: як підмет історії і заслуженого партнера в боротьбі за Божий і людський лад на землі.

О. Н.

Є кого й що боронити!

У відповідь на промову проти Північно-Атлантійського Договору, яку виголосив совєтський представник в Обєднаних Державах, Андрей Громико, англійський представник Гектор МекНіл докоряв Громикові за те, що він обмежився у закидах проти Пакту до виголошування звичайних пропагандивних аргументів. Коли Совєти так побоюються оборонного пакту проти агресії, то це очевидне, що вони самі приготовляють агресію — твердив промовець.

Наче на потвердження його аргументу бюро Балтик Рівю розіслало зі Стокгольму до американської преси деякі вісті з-поза Залізної Заслони, а в них находяться факти про безупинну агресію Совєтів на країни Скандинавії. Ці факти призбирав П. Дайліде, колишній міністер Литви, отже вони мають признаки справжнього свідоцтва, на яке можуть покликатися прилюдні чинники.

Згадуючи про Північно-Атлантійський Пакт, Дайліде признає йому перше місце між договорами, які мають на меті застановити совєтську експансію. Він каже, що тільки збройна сила зможе поставити запору проти дальшого походу червоного імперіялізму, бо Атлантійський Пакт не загрожує нічого про держави, які вже попали під ярмо большевизму! Як це виглядає в економічній ділянці в поневоленій большевиками Естонії, автор виказує на цифрах, порівнюючи продукцію підчас незалежности Естонії з продукцією в теперішній, під-совєтській. Він згадує теж про повний розгром Совєтами кооперативного руху, який був характеристичним для цеї країни.

Та поведінка Совєтів з загарбаними країнами не є новістю. Зате новістю для світа є вісті з поведінки Совєтів супроти свого незалежного ще сусіда, а це Швеції. Про цю справу пише Дайліде в статейці: „Совєтське піратство на Балтійському морю". Сказано там, що глибокі води Борнгольму стали нотірним цвинтарищем для шведського мореплавства. Моряки називають цю околицю „розбишацькою ямою Балтику". Упродовж останніх 13 місяців згинуло там 26 шведських кораблів. Останнім кораблем, що там загинув, був „Леке", з вісьмома людьми. У шведських морських колах приходять до висновку, що на майбутнє треба буде давати воєнну охорону торговельним кораблям, які пливуть коло Борнгольму.

Для зрозуміння положення наводить автор такі дані: Перед другою світовою війною тисячі кораблів переплавали ці води без ніякої небезпеки, за вимком небезпеки від бурі. Підчас другої війни загинув тут тільки один корабель, „Бонг Стур" внаслідок перестрілок з обох ворожих боків. Одначе від покінчення другої війни, коли то шведські води опинилися під контролею Совєтів, щезають шведські кораблі в околиці Борнгольму раз-у-раз.

Оці факти вистачальні для зрозуміння, чому ненападені досі Совєтами країни мусіли створити Північно-Атлантійський Оборонний Договір.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

12)

Того самого дня ввечері Бойко з сусідом одвіз йому додому десять пудів пшениці і п'ять кукурудзи. Через чотири дні довелося дати ще десять пудів, а за якийсь час він зажадав іще стільки ж. На випадок відмови, лаштувався заявити в „Комітет заготівель"...

Призначеного дня він утретє прийшов до Бойка по збіжжя. Його міцно напоїли, вивели в двір, п'ятикілограмовою гирею стукнули по п'яній голові і вкинули в залишену криницю в сусідському вимерлому дворищі.

Зникнення партійного п'яниці й упиря виявили не відразу. І до того траплялося, що цілими днями не з'являвся він до станичної ради — пиячив і шаленів у розпусті десь по хуторах. А коли хтось питав, де він зараз є, станcовєтчики, такі ж, як і він, п'яниці, звичайно відповідали:

— На хуторах мобілізує кошти.

Та коли минув і тиждень, і другий, станcовєт забив на сполох. Повідомили ГПУ і прокурора. Почалися розшуки. Навіть Бойкові й Василеві, як активістам, доручено було „підслухувати", що про це гомонять у масі. Було переарештовано десятки станичників, що вважались на підозрі у ГПУ — всю інтелігенцію, священика, дячка, але справжніх винуватців виявити не вдалося. Нікому й на думку не спадало, що вбили його не куркулі та всяке „охвістя" а справжні совєтські активісти.

ГПУ сказеніло, а Бойко з Василем мовчали.

Так минуло два роки.

Надійшов 1935-й рік. Станичники, що лишилися живі після голоду (вимерло більше ніж половина станиці), злилися з переселенцями, які прибули з південних областей. У колхозах заведено систему трудоднів і дозволено колгоспу торгівлю на місцевих базарах. По містах і містечках скасовано картки на хліб. Ліквідовано „Торгсіни" і відкрито магазини — Держторгу. Коротко казавши, — люди почали потроху оживати і поволі втягатися в нове, „заможне життя".

Іван Бойко з Василем також переключились на нове життя. Один був за бригадира, другий — комірником. Таємниця криниці вже не так гостро бентежила їх, як перші роки. Правда, шкода їм було всіх, хто безвинно постраждав через них у їхній станиці, але цих людей однаково б вилучили із станиці порядком оголошеного терору.

— А все таки добре зробили, ща коцнули гада, — часом казав Бойко своєму співучасникові.

Станичники, що знали вбитого стансовєтчика, також згадували:

— Собаці — собача смерть!

— За такого паразита і гріха не буде. Адже скільки крови людської випив, упир проклятий?! Скільки нещасних на Сибір і на той світ запроторив?!

Якось у масниці, після доброї випивки у тещі, Бойко дуже розбазікався і розхвастався, і вирішив таємницею криниці поділитися зі своєю жінкою.

— Вчора в станиці знов пов'язали десятьох колгоспників. Хлопці з НКВД хвалилися, що їх арештовано в зв'язку з убивством Кірова, а, крім того, ще й за того чорта... Даремно вони тягають людей... Все одно не знайти їм справжніх винуватців — кінці приховано добре! — багатозначно сказав своїй жінці Бойко і пригрозив:

— Чуєш, Маню, якщо ти комусь проговоришся, тобі — кришка, а мені — домовина, зрозуміла?

І чоловік розповів жінці, як було вбито того упиря, і де його труп.

Перелякана жінка поклялася всіма станичними клятьбами і на святий хрест, що все збереже в глибокій таємниці.

...А через місяць НКВД заарештувало Бойка, його жінку й Василя, витягли з засипаної криниці розкладений труп комуніста і взялися за слідство.

*

Якось до нашої 63-ої камери вкинули чоловіка. Низенький і миршавий, згорблений, у селянському одязі, з великою торбою в руках, він мав вимучений вигляд, безперестанку курив і, дивлячись погаслим поглядом у протилежний куток камери, важко й понуро зітхав. На всі наші запити — завіщо його заарештували, відповідав коротко: „Не знаю".

Але ми відчували, що каже він неправду. Пізно ввечері — того самого дня — його викликали до слідчого, звідки привели знову тільки після півночі.

З витягненим блідо-жовтим обличчям і запалими очима, він мовчки ліг на ліжко, весь час повертався, курив, кашляв і зітхав.

— Ну, як, Бойку, твої справи „нагорі?" — спитав його хтось другого ранку.

(Дальше буде).

ДО ХВАЛЬНИХ ВІДДІЛОВИХ ЗАРЯДІВ, ДО ШАНОВНИХ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Як це відомо всьому загалові членства У. Н. Союзу, наша організація обходить цього року 55-річчя свого існування.

Бо 22-го лютого ц. р. минуло саме 55 років від часу, коли то мала горстка українських імігрантів поклала основи під будову цієї народної інституції, якій тепер на ім'я Український Народний Союз.

22-го лютого ц. р. минуло 55 років від часу, як американські українці започаткували нову добу в історії свого розвитку, добу, якої гаслом було двигнути нашу іміграцію із духової темряви, та вказати їй цей шлях, який веде людину до пізнання правди, до знання, до праці для загалу, для свого народу.

І так цього-року ми святкуємо плоди цієї 55-літньої праці, цих великих та безмежних трудів і зусиль, якими вистелена ця довга Союзова дорога, на якій — хоч сходились і перехрещувались нераз різні течії, різні напрямки — завжди просвічувала Союзовому загалові одна провідна ідея: служити вірно й непохитно вселюдським ідеалам свободи, а зокрема ідеї визволення українського народу, та боронити його права на вільне й державне життя.

Головний уряд У. Н. Союзу, застановляючись на свойому річному засіданні в березні ц. р., над тим, в який спосіб оцінити б найкраще дотеперішні досягнення У. Н. Союзу в його Ювілейному Році, вважав, що найкращою пошаною буде зміцнення Союзових рядів новими членами, які могли б власне посилити цю всю Союзову працю, яка велась досі та яка мусить бути ведена та продовжувана тепер іще з більшою напругою сил та ще з більшими успіхами.

Тому на річному засіданні видвигнено клич, щоби в 55-річчя Союзу закінчити цей ювілейний рік числом 55 тисяч членів. Щоб досягнути цього числа, то до кінця року треба збільшити організацію на чотири тисячі членів.

Свідомий того, що цего завдання не може виконати кілька відділів чи кілька урядників або членів, а тільки ввесь Союзовий загал, головний уряд розложив працю приєднування нових членів на всі Союзові відділи, приділюючи кожному поодинокому відділові відповідну квоту нових членів, яку цей відділ повинен приєднати до кінця 1949 року.

Нижче подаємо цю квоту нових членів, яка є призначена поодиноким відділам. Як якийсь відділ придбав уже впродовж січня, лютого і березня цього року якесь число нових членів, то це число буде зараховане даному відділові на приділену йому квоту.

Число відділу	Квота нових членів	Число відділу	Квота нових членів	Число відділу	Квота нових членів	Число відділу	Квота нових членів
1	17	101	5	202	5	305	14
2	13	102	37	203	5	306	5
3	9	103	9	204	50	307	5
4	5	104	12	205	5	308	8
5	19	105	13	206	30	309	6
6	5	106	18	207	7	310	9
7	16	107	11	208	5	311	5
8	15	108	8	209	5	312	9
9	14	109	11	210	6	313	5
10	8	110	5	211	12	314	5
11	12	111	5	212	6	315	5
12	6	112	27	213	16	316	26
13	7	113	16	214	8	317	9
14	25	115	5	215	6	318	11
15	5	116	7	216	5	319	9
16	6	117	15	217	26	320	40
17	9	118	8	218	15	321	9
18	6	119	6	219	32	322	6
19	5	120	15	220	18	323	7
20	15	121	12	221	46	324	13
21	11	122	6	222	6	325	28
22	12	123	11	223	26	326	7
23	7	124	9	224	5	327	6
24	8	125	20	225	5	328	5
25	10	126	8	226	12	329	6
26	5	127	19	227	6	330	14
27	5	128	5	228	7	331	8
28	12	129	7	229	10	332	7
29	12	130	26	230	30	333	9
30	9	131	5	231	5	334	19
31	9	132	10	232	7	335	7
32	5	133	10	233	6	336	17
33	15	134	7	234	14	337	5
34	6	135	7	235	11	338	18
35	5	136	14	236	12	339	9
36	17	137	13	237	19	340	5
37	10	138	7	238	28	341	25
38	20	139	10	239	23	342	18
39	25	140	8	240	5	343	14
40	5	141	6	241	6	344	7
41	5	142	12	242	13	345	11
42	12	143	12	243	8	346	5
43	5	144	7	244	5	347	13
44	10	145	9	245	10	348	14
45	25	146	15	246	6	349	5
46	5	147	31	247	18	350	11
47	8	148	6	248	9	351	7
48	7	149	7	249	5	352	9
49	15	150	19	250	5	353	7
50	13	151	13	251	17	354	5
51	6	152	6	252	15	355	6
52	9	153	5	253	9	356	5
53	11	154	5	254	12	357	6
54	8	155	30	255	6	258	18
55	69	156	13	256	6	359	6
56	11	157	5	258	5	360	5
57	15	158	19	259	19	361	70
58	14	159	7	261	6	362	10
59	16	160	8	262	8	363	11
60	5	161	18	263	5	364	27
61	7	162	5	264	12	366	5
62	8	163	18	265	6	267	22
63	30	164	20	266	12	368	5
64	11	165	8	267	7	369	19
65	18	166	5	268	11	370	15
66	15	167	9	269	8	371	20
67	11	168	12	270	15	372	8
68	5	169	5	271	10	373	7
69	15	170	15	272	6	374	7
70	15	171	8	273	5	375	18
71	8	172	6	274	20	376	5
72	6	173	8	275	9	377	15
73	6	174	5	276	23	378	5
74	7	175	16	277	20	379	25
75	16	176	13	278	10	380	8
76	20	177	10	279	5	381	5
77	7	178	11	280	12	382	5
78	7	179	17	281	14	383	18
79	5	180	9	282	5	384	7
80	6	181	7	283	12	385	17
81	19	182	11	284	8	386	9
82	7	183	19	286	9	387	5
83	16	184	15	287	6	388	14
84	10	185	7	288	18	389	7
85	13	186	7	289	5	390	13
86	12	187	6	290	37	391	10
87	12	188	5	291	17	392	5
88	5	189	15	292	40	393	15
89	5	190	5	293	12	394	5
90	20	191	11	294	5	395	6
91	21	192	13	295	11	396	10
92	5	193	6	296	22	397	16
93	5	194	35	297	5	398	5
94	42	195	5	298	10	399	5
95	5	196	5	299	8	400	10
96	20	197	5	300	9	401	5
97	12	198	5	301	16	402	5
98	10	199	6	302	5	403	10
99	12	200	20	303	9	404	6
100	8	201	5	304	9	405	6

Число відділу	Квота нових членів	Число відділу	Квота нових членів
406	18	445	60
407	5	446	20
408	5	447	10
409	6	448	6
410	5	449	10
411	5	450	5
413	10	451	15
414	20	452	5
415	6	453	15
416	5	454	5
420	5	455	10
421	7	456	25
422	6	457	6
423	5	458	20
424	5	459	6
425	5	460	15
426	5	461	15
427	17	462	15
428	15	463	5
429	6	464	25
430	35	465	15
431	5	466	15
432	82	467	5
433	5	468	15
434	5	469	20
435	15	470	15
436	15	471	20
437	5	472	5
438	7	473	45
439	25	474	20
440	15	475	5
441	25	476	9
442	6	477	7
443	15	478	15
444	40		

Головна Канцелярія У.Н.С.

НАГОРОДА ЗА ШИРЕННЯ ГАРМОНІЇ МІЖ ЛЮДЬМИ.—В середині це Миссис Еленор Рузвелт, що споглядає з усміхом на президента Бюра Міжкультурного Виховання, яким є д-р Вилйем Г. Килпетрик (зліва), що передає їй Першу Американську Нагороду Людських Взаїмовідносин. Це за те, що миссис Рузвелт намагається ширити згоду і мирне співжиття між людьми різних рас та національностей і релігій. Зправа приглядаються церемонії Бернард Варук і Джан Фостер Долес.

Микола Кокольський.

Син скривавленої землі

Присвячую Осипові Стецурі.

Гей Україно, ти кервавая,
Хто ж тебе, мати, покервавив?!

Погасли світла. Яснів тільки чотирокутник сцени. На ній темною брилою фортепіян. Заля заніміла, застигла в безруху, впилася лискучими очима в ясний чотирокутник.

Зза куліс повільна хода.. Сумні акорди і тужлива мельодія.

Ой вербо, вербо, кучерява!
Хто ж тебе, вербо,
скучерявив?!
Скучерявили тучі громові,
Тучі громові, дощі градові,
Гей, гей, дощі градові...

Ясною біллю груба сорочка і босі ноги. Тисячу літ топтали вони прадідівську землицю. Ранили їх гострі стерні, розривала колюча тернина, вбивалося будяччя довгими шпильками. Кусали, гризли їх холодні слоти, їдкі вітри, спековливе сонце. Шкіра тріскала болючими розпадинами, підпуклі пальці нили. Та розорана, пухка, чорна земля м'яким оксамитом прилягала до ран, холодила їх, витягала горяч, втишала біль. І вони ішли дальше і дальше, невпинно і невтомно, все вперед і вперед. У вірній службі батьківському заповітові.

Розхрістана сорочка відслоняє груди. На самому серці глибока рана. То там, на далекому, ворожому степу, де дикий Див свище і злюща Мара блукає. Над каламутними хвилями степової річки. Там вірний син землі щитами степ городить, там стріли дикого степовика сонце заслоняють, там шаблі брязчать об шеломи, там списи гартовані ламаються... І гнуться до долу й листя ронять рідні дерева з журби, і в'яне й плаче трава з жалощів.

І ще на голові, серед скуйовдженого чупера, дві важкі рани. Одна з того поля, що від крови почорніло за вольную волю. З того поля, яке запорожці своїм трупом на чотири милі встелили. А друга, ох якою ж живою кров'ю кровавить! То з того поля, де сини пшениченьки не пожали, де на пожарищі зарізали сестру і Матір, де лягла рідна воля, і де сама Матір Божа плаче святими сльозами.

І ще на ногах криваві рани. Це тоді, коли жорстокий наїзник вирвав сина з рідної землі і погнав битим шляхом, далеко-далеко, на чужу чужину.

Розпалене сонце в и п и в а є останні кроплини води з тіла. Їдкий, придорожний пил насідає грубою верствою на скуйовджену чуприну, вдирається в очи, ніс, уста, вгризається в усі пори тіла. На шкірі грубими шнурками роздуті жили. В них немає крови, а густа, важка рідина, що ледви просовується. Серце б'є важким молотом. Груди судорожно втягають повітря. Воно розпечене, не дає ні одробини полекші Спраглі уста тріскають глубокими розпадинами. Сухий язик ледви ворушиться. Глибоко запалі очі горять блудними вогниками. В голові немилосерні ковалі вистукують ритм сталевими молотками...

А ноги все йдуть і йдуть. Вже пошматована на битій дорозі шкіра платами звисає з них, вже червоніють дорожні камені від сердечної крови, а вони все йдуть...

До важкого ритму ходи долучується ще другий, гострий, пронизливий, ніби заржавілі дзвінки-калатальця. То кайдани на руках. Міцно стягнуті в'їлися глибоко, розгризли шкіру, закривавилися живою кров'ю. Телень-телень... видзвонюють кайдани невольничий ритм.

Дзень - дзень - дзень - дзень... молотки в голові... Гасне світ в очах, гублять ритм ноги...

І важкий удар безсердечного, здичавілого наїзника...

Покервавили злії вороги,
Люті без ваги.
Гей-гей! Люті без ваги...

Ох!... хтось важким стоном застогнав... Зойкнуло чиєсь серце, як урвана струна... Бризнули п е р л и н а м и чиїсь сльози...

— — — — — — — —

Гострими ножами світла. Болючо бренить фортепіян останнім акордом. На сцені бліде обличчя сина скривавленої землі.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Незалежність Ірляндії

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Деклярація незалежности Ірляндської Республіки, що була проголошена цего історичного для Ірляндії Великоднього понеділка, була написана вже в 1916 році і вона голосила „Ірляндії і світу, що ірляндські чоловіки і жінки готові боротися і вмерти за волю та незалежність Ірляндії, і не тільки за 26 повітів, але за волю цілої Ірляндії". Цю деклярацію, що була проголошена у Великодній понеділок 33 роки тому, підписали в імені тимчасового уряду сімох осіб, що їх опісля страчено в англійській тюрмі з 9 іншими повстанцями.

У великих святкуваннях з нагоди реалізації цеї проклямації не взяв участи одинокий учасник повстання з 1916-го року, що досі залишився між живими, бувший премієр Імон де Валера. Він заявив, що „радість ще є не на місці", як довго Ірляндія ще залишається поділена.

В 1808 році англійці покарали смертю великого ірляндського патріота і борця за волю, Роберта Еммета. Безпосередньо перед своєю смертю Еммет заявив: „Я не хочу напису на моємо нагробнику, як довго моя вітчизна в неволі; напишіть його тільки тоді, як Ірляндія займе своє місце між вольними націями світу, і не до того часу". Сьогодні вже ірляндці можуть виконати цей заповіт свого великого сина. Ірляндія зайняла місце „у народів вольних колі".

Український нарід, історія якого так дуже подібна до історії ірляндського народу своєю жертвенною і героїчною боротьбою за визволення, прилучується сьогодні до ірляндського тріюмфу. Бо ця перемога ірляндців є безсумнівним доказом, що історія є справедлива і вона раніше або пізніше дає волю тим, хто її бажає, за неї бореться та вміє за неї постояти. Приклад Ірляндії скріплює віру, що раніше або пізніше виб'є година історичної справедливости теж і для українського народу і теж український нарід зможе виконати заповіти своїх мучеників та спом'янути їх „в сім'ї вольній, новій".

Писанка для наших сиріт

Колиб так Сиротинець св. Василія в Филаделфії, разом з його старими мурами й дрібними діточками - сиротами можна взяти на вагони й перевезти до кожної української громади в Америці на показ, то ми певні, що сам вид Сиротинця й виховуваних у ньому сиріток здрігнув би совість всіх громадян до жертвенности на будову нового будинку-приміщення для тих маленьких діточок, що вже й так найбільше покривджені, бо втратили маму, тата, чи обоїх...

Коли б так кожний український батько чи мати з кожної нашої громади могли приїхати до Филаделфії й оглянути цей Сиротинець та побачити на власні очі ту тяжку працю кількох Сестер Василіянок під проводом Впреп. Матери Зиновії, яку вони з посвятою й християнським героїзмом щоденно виконують, з року на рік, щоб вигодувати, вбрати, вмити, зачесати, виховати і в школі через 12 кляс вчити около сотню різних дітей, то ми певні, що кожний батько й кожна мати, розуміючи значіння й трудности виховання дитини, мусіли б подивляти працю Сестер і напевно постановили б улекшити її щирою жертвою і постійною памяттю на потреби Сиротинця...

Але трудно було б показувати цей Сиротинець у кожній громаді й мало наших громадян зпоза Филаделфії заглядає до Сиротинця... Тому ширший загал нашого громадянства замало знає про **одинокий український Сиротинець в Америці,** про виховання в ньому вже тисячів сиріт — нинішніх наших громадян, про його потреби тепер, про його додаткову опіку над скитальчими сиротами й дітьми нових імігрантів, які мусять лишати дітей у Сиротинці, щоб знайти собі працю, мешкання й можливість родинного життя. До Сиротинця, в якому вже було тісно досі, принято оце вже до 50 скитальчих сиріт і дітей нових імігрантів.

Не знаючи цього, мало наших громадян спішить з жертвами. І Сестри Василіянки приневолені ходити від хати до хати у Филаделфії і. збирати датки від чужих людей — від жидів, поляків, словаків, москалів чи нігрів... І всі вони жертвують. І багатьох Вас певно здивує, що Сестри Василіянки, які потребують тепер около 60 тисяч долярів річно на вдержання Сиротинця, збирають багато більше тих грошей серед чужих людей, як серед своїх!... Якщо це вас дивує, то хайже це нас усіх рівночасно і застидає трохи й примусить до провірення нашої совісти: чи ми — ви й я чи я й ви зложили відповідну жертву на наш український, одинокий на цілу Америку Сиротинець св. Василія в Филаделфії, що служить всій нашій іміграції, старій і новій.

Перед величним святом Воскресення Христа виконаймо наш національний і християнський обовязок супроти наших найменших і найбільш покривджених сиріток. Вишлім писанку, щоб у свято радости всіх людей мали чим радіти й наші сироти. Вишлім жертву, гідну нас і нашого розуміння ваги Сиротинця й потреб сиріт — на адресу:

ST. BASIL'S ORPHANAGE
832 N. 7th St., Phila. 23, Pa.

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄ ЕВАКУАЦІЮ ВСІХ СВОЇХ ВІЙСЬК З КОРЕЇ

Сеул, Корея, 19 квітня. Президент Корейської республіки, Сингман Рґі, повідомив вчора на пресовій конференції, що американські власті та корейський уряд приготовляють на наступні місяці евакуацію всіх американських військ з тої країни. Президент заявив, що підготовка, вишкіл і озброєння корейської армії тепер поступає швидкими темпами і ця армія в найближчому часі вже сама буде належно підготована і скріплена для запевнення безпеки своєї країни.

В справі української участи в маніфестації Дня Лояльности

Український Маніфестаційний Комітет, що підготовляє зорганізовану участь українців у великій проти-большевицькій маніфестації в Ню Йорку, в дні 30-го квітня, з нагоди Дня Лояльности, звертається цим до всіх українських організацій і товариств митрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, щоби вони вислали своїх представників на нараду, яка відбудеться в цій справі дня 20-го квітня в год. 7:30 вечорі в залі Українського Демократичного Клюбу при 59 Сейнт Марк'с Плейс в Ню Йорку.

Окремі запрошення висилає Комітет тільки тим організаціям та інституціям, адреси яких він знає. Організації та інституції, що ще не зголосили своїх адрес, проситься їх подати.

Організована участь у маніфестації вимагає грошових видатків. Тому Комітет звертається до всіх організацій та інституцій з проханням висигнувати зі своїх фондів певну квоту на покриття коштів.

До сьогодня зголосили свою участь у маніфестації та вже зложили, або зделярували матеріяльну допомогу Комітетові понад 50 організацій та інституцій а це: Українська гр.-кат. церква св. Юра зі своїми організаціями: хор, оркестра, школи, Апостольство Молитви і Марійська Дружина; Українська прав. автокеф. церква св. Володимира зі своїми організаціями: Брацтво св. Володимира, Сестрицтво Пречистої Діви Марії, Дочки України, Клюб св. Володимира, школа і хор; Українська Православна Церква, Українська Протестантська Церква зі своїми організаціями: Жіноче Братство і хор; Українські Американські ветерани, Об'єднаний Комітет Українських Організацій м. Ню Йорку, Український Демократичний Клюб, Українська Католицька Ліга Молоді, Українське Гуманітарне Товариство, Союз Українок, Український Допомоговий Комітет пов. Бібрка, Братство св. Михаїла Ст. Айленд, 141 Відділ Народної Помочі в Бруклині, 10 Відділ О.Д.В.У., 200 Відділ УНС „Вільна Україна, 204 Відділ УНС, 130 Відділ УНС, 112 Відділ УНС, Український Червоний Хрест, Організація „Запорозька Січ", Товариство „Дністер", Нюйорський Відділ ООЧС, Золотий Хрест, Організація Родичів, Товариство „Золота Липа", Українська Студентська Громада, Українські Комбатанти, Товариство „Єдність", Товариство „Соборна Україна", Стрілецька Громада, Товариство Українських Інженерів, Товариство „Просвіта", Українська Кооператива, Український Спортовий Клюб і Організація Української Іміграції „Самопомочі" з хором і Пластом.

З усякими запитами проситься звертатися на адресу: Ukrainian Manifestation Committee c/o Ukrainian American Veterans 59 St. Marks Pl., New York 3, N.Y.

Маніфестаційний Комітет.

Спортові Вісті

УКРАЇНСЬКІ СПОРТСМЕНИ ВИГРАЮТЬ ВОКОВЕРОМ ТА РЕМІСУЮТЬ В ПЕРШЕНСТВАХ СХІДНЬОГО ФУТБОЛЬНОГО ДИСТРИКТУ

Український Спортовий Клюб, Ню Йорк — Бруклин Макабі 5:0.

Ланка гор й дисципліни — Східнього Футбольного Дистрикту признала для УСК — Ню Йорк виграш 5:0 й дві точки воковером, за неставлення до гри команди Бруклин Макабі в дні 13 лютня 1949.

—o—

Український Спортовий Клюб, Ню Йорк — Фрідом Клюб, Бронкс — 1:1 (1:0). Склад УСК-у: Цефало (Рожанський), Галик, Зачкевич, Сєрант II, Чорний, Хоманьчук, (Кохникевич), Цоцко, (Скоробогатий), Надбережний, Панкевич, Суський, Кохникевич — Скоробогатий.

Ворота стрілили: 11 мін. УСК — Цоцко(Надбережний), 78 мін. Фрідом Клюб — лівий лучник.

Відношення наріжників 9:3 і 2 метри карні для УСК.

—o—

Ню Йорк, Ван Кортленд Парк — 3 квітня 1949. Українська команда стрінулась за першенство кляси А — Східнього Футбольного Дистрикту в змаганнях з Фрідом Клюб та несподівано ремісувала 1:1 (1:0).

Фрідом Клюб — повторив історію нерішеної, як в 1948 року 2:2, будучи під технічними оглядом слабшим партнером. Їхня команда, в останніх тижнях виграла високо з Форес С.К. 6.0, та програла до Колумбія Унів. С.К. 0:3. Перше враження нашої дружини гірше за враження в минулому тижні — проти Франклин Сквер Неон С.Ц. — 4:2 для УСК, в чверть-фіналах чаші д-р Маннінга. Нервозність, психічна неопанованість й поведінка (Суський) — дають цілком іншу картину ніж минулої неділі.

80 мін. гри УСК держить повну ініціятиву в своїх руках, давлячи оборону противника. Фрідом Клюб — періодично переводить анемічні пробої лівою стороною свого нападу — але без жадного воротного успіху.

Через блудний тактичний підхід української команди (брак розтягнення противника) УСК тратить дуже цінну точку в першенствах ліги.

Спочатку зарисовувалась висока програ противника, який цілі змагання вів оборонну гру — стрілово не використану нашими наступаючими формаціями. Довго — бо до 78 мін. вислід змагань стояв 1:0 для українців, а при тому було багато можливостей та певних позицій до поправлення висліду, при — чому не використано два карні мети — потрібні до забезпечення перемоги й замаркування своєї технічної вищости!

Щастя — рішучо недописувало нашим копунам в нападі, коли зважити, що противник в воротарі мав дуже слабу точку (долішні стріли).

В полі — українська команда мала дуже гарні технічні загрaння, переважала кондицією й стартом до мяча — одначе змагуни нападу до пересади зволікали зі стрілом.

В українській команді бачимо нові лиця — Зачкевич, Сєрант II, Кохникевич, Панкевич. Безперечно найкращим змагуном „нової чвірки" є талановитий змагун еміграційного „Лева" — Сєрант II, який має в собі багато оборонного хисту. Зачкевич — в залозі в місце Таращука добрий (відємна сторона — кіксери). Зараз цікавим буде персональний змаг між Таращуком й Зачкевичем за опанування позиції лівого заложника. Панкевич — як центр нападу — за мало рухливий — зраджує типову комбінативну гру — ролю помічника на напасника не надається. Кохневич — брак тренінгу, на лівого крайника слабий — на пів-залозі вдоволив.

Старі змагуни на висоті завдання, кромі Суського, який повинен на площі рішуче менше вдаватися в сварки зі суддями й противником — що дуже некорисно відбивається на психіці та грі цілої команди. Надбережний — в нападі провадив дуже добру гру до 27 хвилин, а опісля був другорядним змагуном. В випадку інциденту Суського та Надбережного зі змагунами Фрідом Клюб треба сказати —що не личить — щоб суддя закривав українському змагунові (Суський) долонею крикливого рота!

Перебіг гри.

Від початку змагань висока теренова перевага українців, яка вдержується через цілі змагання. В 11 мін. Цоцко після акції Чорний — Надбережний б'є мяча в долішний ріг фрідомських воріт і маємо — 1:0.

УСК з хвилини-на-хвилину оптично робить враження дуже сильної команди — під воротами заводить. В 21 мін. сходить контужений Цоцко — входить в гру Скоробогатий. В 28 мін. повертає Цоцко — сходить Кохникевич, щоби за 5 мін. заступити розбитого Хомальчука, на позиції лівого пів-заложника. Напад дальше надмірно комбінує коли дефензива в пору ліквідує усі наступи противника По павзі — Хоманьчук входить в гру й виразно поправляє свою оборонну здібність. Наші нападають далі — хоч бачимо, що тверда оборона противника й добрий середний помічник паралізують наші офензивні задуми.

В 51 мін. Суський перестрілює перший мет карний. Противник наступає лівим боком, де особливо криттям відзначується Сєрант II — Галик й лівий лучник, по догрі лівого крайника рівняє стан матчу на 1:1. Противник в дефензиві поправляється (криття трійки нашого нападу), а УСК посилює темп змагу й збільшує число підворітних акцій. Суський переходить на лівого крайника й в 81 мін. показує черговo два конкретні прориви — нажаль без жодного ворітного успіху. Напасники УСК марнують дальше позиції непотрібно награючи мяча на змагунів противника.

Суддя правильно виводить з гри Надбережного і лівого оборонця Фрідом Клюб. Щастя ще раз усміхається українській команді — коли суддя признає в 84 мін. другий мет карний — а Чорний марнує шансу. Кілька позицій мають Скоробогатий, Ганкевич, Цоцко і змагання кінчаться нерішено.

Суддя — сюрчав мало — проте був дуже справедливий, рішучий та держав усіх змагунів у кріпкій дисципліні.

Український Спортовий Клюб — Ню Йорк „В" Макабі — Ню Йорк „IIВ" 0:0

Як передматч першенських змагань УСК — Фрідом Клюб — друга команда УСК-у змагалась в товариській зустрічі з Макабі — Ню Йорк „IIВ" з вислідом нерішеним 0:0. Позитивно заграли в українській команді Богачевський на воротах, Гомез в середній помочі й Калина в нападі. Противник був рівнорядний — а вислід змагань відповідає перебігові гри.

Богдан Прудиус.

ДОКЛАДИ НА МІСЦІ РОЗКОПІВ.—На картині бачимо студентів університету в Каїро, в Єгипті, що студіюють археологію. Слухають викладів на місці (Саккара близько Каїра), де відбуваються розкопи. На ношах лежить старинна мумія. Учитель доказує, що золоте листя, яким мумія покрита, не є з правдивого золота, а є тільки імітацією цього металю. Та не треба цьому дуже дивуватись, бо це не королівська мумія, а тільки мумія різника єгипетського короля Зосера.

Нові іміґранти

Українці, що приїхали пароплавом „Дженерал Ґаан" до порту в Бостоні, дня 18-го квітня, старанням ЗУАДКомітету у Филаделфії:

Баран Дмитро, Марія; Барткiв Осип, Марія, Галина; Батюта Олексій; Цимбал Микола; Дністрян Микола, Надія, Анатоль; Федорків Марія; Грушник Андрій, Марія; Гарасимяк Зеновій; Глинський Юрій, Софія; Гоц Антонія; Гуцуляк Осип, Олександра; Ягла Василь; Ясінський Дмитро, Марія, Богдан; Калиновський Володимир, Олександра, Ірина; Каліш Степан, Ольга; Кізима Богдан; Климишин Степан, Євдокія, Любомира, Роман; Климишин Микола, Олена, Зенон, Олександра; Кваснюк Ярослав, Дарія, Любомира; Леванісів Микола, Марія; Левицький Микола; Пенкальський Ярослав, Марія; Перчук Іван, Анна; Петрушкевич Дмитро, Анастазія, Марія; Підбірний Іван, Текля, Богдан, Стефанія; Пристай Олекса, Ольга; Тимар Анна, Ярослав, Надія, Лідія; Сень Павло; Стецюк Ярослав, Зеновій, Христина; Стецура Іван; Бунт Олена; Тарнавська Наталія; Цісик Іванна; Тицький Петро, Анна; Угорчак Микола, Акілина; Холоченко Клим, Марія; Шпур Марія, Арсень, Татяна, Лев, Володимир; Зиґа Іван, Марія, Віра; Богданик Богдан, Анна, Марія, Осип; Терлецька Лідія; Грицик Володимир, Катерина, Мирослав; Котик Тома, Марія, Христина, Юрій; Лоренц Дмитро, Анна; Савчак Іван, Віра, Ярослав; Вознюк Олександер, Ніна, Галина, Люба.

ТАРЗАН, ч. 2076. Тарзан обвинувачений.

Очунявши зі здивування, чужий рибак наказав Тарзанові забратися з його землі.

„Наперед скажи мені, чому ти дав їм рибу? — сказав володар джунглів.

„Недавно вкрадено жемчуги панові Блейкові, власникові оцеї посілости. Я, Крон, є тут, сторожем і даю тубильцям рибу, щоб мені доносили все, що для мене є підозріле"

„То чому оцей діямант знайшовся в їх хатині?" — запитався Тарзан.

В одній хвилині Крон витягнув револьвер. „То це ти той злодій!" — крикнув він.